

Allmänna råd om omsorg för barn med vårdnadshavare i samhällsviktig verksamhet

beslutade den 26 mars 2020.

Dessa allmänna råd ansluter till MSB:s föreskrifter (2020:3) om omsorg för barn med vårdnadshavare i samhällsviktig verksamhet samt till 14 § första stycket, 15 § tredje stycket och 17 § förordningen (2020:115) om utbildning i vissa skolformer i skolväsendet vid spridning av viss smitta (nedan kallad förordningen).

Allmänna råd har en annan juridisk status än föreskrifter. Allmänna råd är inte tvingande. Deras funktion är att förtydliga innebörden i lag, förordning eller myndighetsföreskrifter och att ge generella rekommendationer om deras tillämpning.

I dessa råd avses med *huvudman*, den kommun eller annan huvudman som ska fortsätta bedriva förskola, fritidshem eller annan pedagogisk verksamhet som föreskrivs i förordningen.

Tillämpningen av reglerna

MSB:s föreskrifter om omsorg för barn med vårdnadshavare i samhällsviktig verksamhet bör tillämpas på så vis att omsorg erbjuds när det behövs för samhällets funktionalitet.

Bestämmelserna bör tillämpas på ett ansvars- och tillitsfullt sätt där bedömningen av vilka vårdnadshavare som omfattas av omsorgen bör utgå från verksamhetsutövarens behov av arbetskraft och vårdnadshavarens betydelse för att upprätthålla den samhällsviktiga verksamheten på en acceptabel nivå.

Finns det två vårdnadshavare och bara en av dem deltar i samhällsviktig verksamhet bör som utgångspunkt den andra ta hand om barnet.

Huvudmans beslut om rätt till omsorg enligt förordningen bör utgå från de uppgifter som lämnas av vårdnadshavaren. Intyg enligt 15 § bör endast begäras in om nödvändigt.

Intygets utformning och innehåll bör ställas i relation till rådande situation för att inte medföra en alltför stor belastning på vårdnadshavaren och

verksamhetsutövaren. Huvudmannen bör även beakta svårigheterna för vårdnadshavaren att få en fysisk underskrift på intyget från verksamhetsutövaren.

Intyg bör inte innehålla detaljerade beskrivningar av arbetsuppgifter eller kompetenser då detta kan utgöra en informationssäkerhetsrisk.

Ett intyg innebär inte per automatik att vårdnadshavaren har rätt till omsorg utan är underlag för huvudmans beslut om sådan. Stor vikt bör dock läggas vid verksamhetsutövarens intygande.

Bestämmelserna bör tillämpas med förtroende för varandras bedömningar och ömsesidig respekt mellan berörda parter.

Vårdnadshavare som omfattas

Vid verksamhetsutövarens bedömning av hur nödvändig den enskilda vårdnadshavaren är för att upprätthålla den samhällsviktiga verksamheten på en acceptabel nivå, bör hänsyn tas till hur personalberoende den berörda verksamheten är. Hänsyn bör även tas till om personen har en nyckelroll eller nyckelkompetens. Kan verksamheten under viss tid bedrivas med en mindre personalstyrka, där vårdnadshavarens arbetsinsats inte är avgörande, bör omsorg enligt förordningen inte erbjudas. Dessa bedömningar bör omprövas vid behov.

I bedömningen av vilka arbetsinsatser som är nödvändiga för en samhällsviktig verksamhet bör även hänsyn tas till stödfunktioner som verksamheten är särskilt beroende av för att kunna upprätthållas på en acceptabel nivå. Utövare av samhällsviktig verksamhet bör föra dialog med verksamhetsutövare som bedriver sådana stödfunktioner för att säkerställa att de kan fortsätta att bedriva sin verksamhet.

Samhällsviktig verksamhet som omfattas

Av 3 och 4 § MSB:s föreskrifter framgår vilka samhällssektorer som omfattas. Av bilagan framgår det mer i detalj vilka typer av verksamheter som bör ses som samhällsviktiga utifrån situationen med coronavirusjukdomen covid-19.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Camilla Asp

Alexandra Grundel
Avdelningen för krisberedskap och civilt försvar

Bilaga

I tabellen nedan beskrivs de samhällsfunktioner som omfattas av samhällssektorerna i 17 § förordningen och som anges närmare i 3 och 4 §§ i MSB:s föreskrifter (2020:3) om omsorg för barn med vårdnadshavare i samhällsviktig verksamhet. I tabellen ges också exempel på verksamheter som upprätthåller dessa viktiga samhällsfunktioner. Tabellen ska vara vägledande i huvudmans bedömning om vilka vårdnadshavare som är berättigade till barnomsorg enligt förordningen.

Tabellen omfattar funktioner och exempel på verksamheter som bör anses som särskilt viktiga i hanteringen av utbrottet av coronavirussjukdomen covid-19. Den är inte uttömmande för vilken verksamhet som alltid måste skyddas eller upprätthållas vid alla givna situationer.

De samhällsviktiga verksamheter som anges i tabellen utgör endast exempel på verksamheter under varje funktion, och är alltså inte uttömmande. Huvudmannen är fri att besluta om omsorg för barn till vårdnadshavare som deltar i verksamheter som inte finns med i tabellen men som bedöms vara samhällsviktiga utifrån förordningen och föreskriften.

Förändringar i tabellen kan komma att ske. Det kan bli aktuellt att ytterligare begränsa eller utöka de exempel på samhällsviktiga verksamheter som anges i denna bilaga.

<u>Samhällssektor</u>	<u>Exempel på samhällsviktig verksamhet</u>
<u>1. Energiförsörjning:</u> a) produktion, lagring, distribution av fasta och flytande bränslen och drivmedel, b) produktion och distribution av el, c) produktion och distribution av fjärrvärme och fjärrkyla, och d) produktion, lagring och distribution av energigas.	<u>Exempelvis:</u> • styrning och övervakning • drift och felavhjälpanande underhåll • lager och depåer • drivmedelsförsäljning.
<u>2. Finansiella tjänster:</u> a) den verksamhet som behövs för att upprätthålla den finansiella sektorns tjänster till allmänhet, företag och offentlig sektor samt för att bibehålla regelefterlevnad och finansiell stabilitet.	<u>Exempelvis:</u> • finansiell infrastruktur för betalningar värdepappersmarknad samt central motpartsclearing. • riksbanken system för stora betalningar. • banker, betaltjänstleverantörer och tredjepartsleverantörer. • elektroniska betalningar • banker och kreditmarknadsbolag • fondbolag och allmänna pensionsfonder • aktie- och penningmarknad, valuta, derivat.

	• Sak-, liv-, pension-, kredit-, åter- och transportförsäkring, avseende skadereglering och utbetalningar.
<u>3. Handel och industri:</u> a) handel och industri av vikt för tillverkning, grossistverksamhet, distribution och försäljning av livsmedel, läkemedel, sjukvårdsmateriel och övrig medicinsk och medicinteknisk utrustning, och b) handel och industri för tillverkning, grossistverksamhet, distribution och försäljning för varor vilken är direkt nödvändig för övrig samhällsviktig verksamhet.	<u>Exempelvis:</u> • konstruktion, tillverkning, montage som är nödvändig för annan samhällsviktig verksamhet • handel med varor vilka är direkt nödvändiga för annan samhällsviktig verksamhet
<u>4. Hälsa- och sjukvård samt omsorg:</u> a) all hälso- och sjukvård, omsorg, socialtjänst samt tandvård som behövs för att upprätthålla liv, hälsa och rimligt goda livsvillkor, b) hantering av avlidna och begravningar, och c) djurhälsovård för tjänstedjur	<u>Exempelvis:</u> • offentligt finansierad hälso- och sjukvård • kommunal hälso- och sjukvård • verksamhet enligt socialtjänstlagen (2001:453), lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga och lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall • tandvård • sjukvårdsupplysning (1177, giftinformationscentral och läkemedelsupplysning) • laboratorier (inkl. tillverkning av reagenser) • smittskydd (för djur och människor (zoonoser), epidemiologisk övervakning, smittspårning, samordning, information och utbildning) • läkemedelsförsörjning (tillverkning/beredning och inspektion, import, grossistlager, leverans, apotek, recepthantering, licensgivning, dosdispensering, biverkningsrapportering, batchrelease – frisläppning av läkemedel, leverantörer) • blod och blodkomponenter • sjukvårdsmateriel (tillverkning/import, leverans, beredning, godkännande och inspektion av medicinsktekniska produkter inklusive kontroll och grossistlager) • POSOM verksamhet • bårhus, begravningslokaler, krematorier
<u>5. information och kommunikation:</u> a) infrastruktur för elektroniska kommunikationer, framtagande och förmedling av nyheter och samhällsinformation, och b) posttjänster.	<u>Exempelvis:</u> • transmissionsnät 1. nät och tjänsteövervakning/-styrning, incidenthantering 2. felanmälan och felavhjälpling 3. skydd mot fysiska och logiska intrång

	4. förmedla lägesinformation 5. utföra uppgraderingar • accessnät, 1. nät- och tjänsteövervakning/-styrning 2. upprätthållande av viss incidenthantering och felavhjälpning • DNS- och namnserver tjänster (styrning/övervakning) • felanmälan och felavhjälpning • GNSS, allmänt tillgänglig utrustning för tid och takt • styrning/övervakning • datacenter som innehåller grunddata, befolkningsdata eller övriga data väsentliga för annan samhällsviktig verksamhet • journalistisk- och redaktionell verksamhet avseende nyheter, granskande och samhällsinformation inkluderat tekniskt stöd och drift av intern infrastruktur • insamling, sortering och utdelning av brev och paket
<u>6. Kommunalteknisk försörjning:</u> a) produktion, lagring och distributionsnät för dricksvatten, b) avledning och rening av avloppsvatten, c) insamling och hantering av avfall, och d) väghållning.	<u>Exempelvis:</u> • drift och underhåll • styrning/övervakning • provtagning • insamling av avfall • akut underhåll/ felavhjälpning • snöröjning
<u>7. Livsmedel:</u> a) primärproduktion av livsmedel och foder, b) berednings- och förädlingsindustri, c) kontroll av livsmedelsproduktion, och d) produktionskök kopplade till annan samhällsviktig verksamhet.	<u>Exempelvis:</u> • animalieproduktion, inklusive primärproduktion 1. foderframställning 2. avelsverksamhet 3. insatsvaror, dricksvattenförsörjning 4. krisledningsfunktioner, operativa ledningscentraler 5. teknisk service 6. avfallshantering 7. destruktionskapacitet • växtodling, inklusive primärproduktion 1. krisledningsfunktion 2. teknisk service, avfallshantering, växtrådgivning och laboratorier 3. diagnostik och analys av farliga ämnen och destruktionsanläggningar • slakterier, mejerier, kvarnar, bagerier m.m. • import av livsmedel, råvaror, ingredienser, insatsvaror etc. • framställning av rå- och insatsvaror • laborativ analysverksamhet

	• kontrollmyndigheter och offentlig livsmedelskontrollverksamhet i samband med slakt, styckningsverksamhet och gränskontroll samt kommunernas arbete med RASFF och utbrottshantering • storkök, som tillhandahåller mat till annan samhällsviktig verksamhet • grossistverksamhet, distributionscentraler för livsmedel • livsmedelshandel
<u>8. Militärt försvar:</u> a) verksamhet som bedrivs i Försvarsmakten och andra myndigheter som hör till Försvarsdepartementet eller i Fortifikationsverket	
<u>9. Offentlig förvaltning:</u> a) riksdag och regering, b) Regeringskansliet samt myndigheterna under riksdagen, c) bevakningsansvariga myndigheter i de delar som rör krishantering, krisberedskap och totalförsvar, d) Myndigheter som är nödvändiga för att upprätthålla funktionerna i 3 §, e) regionernas förvaltning, f) kommunernas förvaltning, g) statlig ekonomihantering, och h) barnomsorg och utbildning inom skolväsendet	<u>Exempelvis:</u> • Regeringskansliet och myndigheterna under riksdagen • den verksamhet inklusive ledning och administrativt stöd som krävs för att kunna fortsätta bedriva sin samhällsviktiga verksamhet. • hos bevakningsansvariga myndigheter: 1. intern styrning (kris- och krigsledningsorganisation), 2. aktörsgemensam samverkan, kommunikation, operativ verksamhet och 3. andra specifika uppgifter som tilldelats myndighet som är av betydelse för krisberedskap och krishantering • länsstyrelsernas förvaltning 1. intern styrning (kris- och krigsledningsorganisation) 2. aktörsgemensam samverkan, kommunikation 3. uppgifter enligt förordningen (2017:870) om länsstyrelsernas krisberedskap och uppgifter, förordningen (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap samt förordningen (2015:1053) om totalförsvar och höjd beredskap. • kommunernas och regionernas förvaltning, den verksamhet, inklusive ledning och administrativt stöd, som krävs för att kommunen/regionen ska kunna fortsätta bedriva sin samhällsviktiga verksamhet • statlig ekonomihantering, löneutbetalningar och fakturahantering • skola och annan pedagogisk verksamhet
<u>10. Skydd och säkerhet:</u> a) rättsväsendet, b) migrationsverkets förvar,	<u>Exempelvis:</u> • polis • åklagare • domstolar

c) statlig och kommunal räddningstjänst, d) bevakningstjänster, e) värdetransporter, f) tull och gränsbevakning, och g) alarmeringscentraler som betjänar räddningstjänst, polis samt hälso- och sjukvård.	• kriminalvård • kustbevakning • offentliga försvarare, offentliga biträden och målsägarbiträden i mål med tvingande tidsfrister • alarmeringscentraler som betjänar räddningstjänst, polis, omsorg och- eller hälso- och sjukvård • bevakningstjänster avseende skyddsvakter, väktare, ordningsvakter • kommunal räddningstjänst inklusive deltidsanställda • sjöräddning, flygräddning, och övrig statlig räddningstjänst.
<u>11. Socialförsäkringar:</u> a) den verksamhet som behövs för att upprätthålla utbetalning av pensioner, arbetslöshetsförsäkringar, socialförsäkringar och liknande förmåner och ersättningar.	<u>Exempelvis:</u> • administration och utbetalning av sjukförsäkring, föräldraförsäkring, försörjningsstöd, lönegaranti, studiemedel
<u>12. Transporter:</u> a) person- och godstrafik med samtliga transportslag (luft, sjö, järnväg och väg) som behövs för att upprätthålla övrig samhällsviktig verksamhet.	<u>Exempelvis:</u> • statlig och kommunal infrastruktur • trafikledning, sjötrafikinformationstjänst, lotsning, isbrytning, underhåll, farledsservice • kollektivtrafikens fordon, förare, uppställning/uppläggningsplats, trafikledning etc. • särskilda persontransporter, färdtjänst, riksfärdtjänst, sjukresor och skolskjuts
<u>Stödfunktioner till ovanstående samhällsviktiga verksamheter.</u>	relevanta stödfunktioner som samhällsviktig verksamhet är särskilt beroende av för att kunna upprätthållas på en acceptabel nivå. <u>Exempelvis:</u> • ledningsfunktioner, • IT-support, • kommunikation, • fastighets och lokalservice, • lokalvård, • varuförsörjning av kritiska varor och materiel, • måltidstjänster, • tvätt av skyddskläder, • säkerhetsfunktioner, • tillstånds- och tillsynsverksamhet.

Beställningsadress:
Norstedts Juridik, 106 47 Stockholm
Telefon: 08-598 191 90
E-post: kundservice@nj.se
Webbadress: www.nj.se/offentligapublikationer